

De kendte på lokum

Hvor slutter sandheden, og hvor begynder løgnen?
»Jeg laver bare kopier af billederne i vores kollektive
fantasi,« siger den engelske kunsthøfotograf, Alison
Jackson, om sine dobbeltgænger-fotografier.

Af Jens Rebensdorff Foto: Alison Jackson

Ville Dronning Elisabeth læse et blad på toilettet med trusserne nede om anklernerne? Ville Richard Gere og Dalai Lama spise frokost sammen på en restaurant med topløs betjening? Ville Paris Hilton ligge henslængt på briksen, mens hun betaler en cellekammerat for at rense lokummet for sig? Ville Prins Philip se på fotos af en onanerende Marilyn Monroe på en udstilling?

Ja, selvfølgelig. Og dog. Nej. Og alligevel. Men vi ville ønske, de ville, og at billederne var rigtige paparazzi-fotos og til at stole på. Det kilder et velkendt sted, når man ser den engelske fotograf, Alison Jacksons, look-alike billeder af celebriteterne fra ugebladenes A-hold i intime og private situationer. Vi har et urgammelt behov for at se autoriteter og kendte klædt af til det menneskelige, eller bare som vi forestiller os, de er, når de ikke er »på« og selv styrer, hvad vi må se. Glæden er så meget desto større, når man ved, at Alison Jackson, født 1960, ikke manipulerer sine billeder digitalt. Hun har gjort det til sit speciale at finde modeller, der i bestemte vinkler ligner de kendte til forveksling og iscenesætte dem i situationer, som i den virkelige virkelighed ville forgylde ægte paparazzi-fotografer.

Når M/S har vist denne artikels billeder - og bogen, de er taget fra - til andre, har reaktionen over én kam været den samme: Det var satans! Er de virkelige eller...? Efterfulgt af et grin og en voyeuristisk lyst til at se mere. Lige indtil folks indgroede skepsis og tillærte medieforståelse har sagt: De er fake. Det er løgn og snyd.

DET STARTEDE I 1997, da Prinsesse Dianas død stadig knugede englænderne i sorg. Her udstillede Alison Jackson, som led i sin afgangseksamen på Londons Royal College of Art blandt mange andre et billede, der forestillede Diana og hendes kæreste Dodi Dodi Al-Fayed med deres fælles mørklødede barn imellem sig. Etnisk sammenbragt familieidyl, som ikke var blevet fuldbyrdet, men som mange havde forestillet sig. England gik i koma over denne gravskænding af The Peoples Princess og hendes eftermæle. Prins Philip nægtede at åbne udstillingen, hendes foto-lærer på akademiet var nær blevet fyret, og hun blev bandlyst fra det gode selskab.

»Jeg var rystet,« fortæller Alison Jackson i telefonen fra London.

»Men jeg besluttede at skjule det billede ved at tage en masse andre.«

Det blev blandt andet til billeder af Bill Clinton, der får tændt sin cigar af Monica Lewinsky, og en karriere som fotokunstner med en mission om at udstille vores overdrevne afhængighed af at skulle følge med i de kendtes smadderspændende liv.

I dag er hendes billeder stadig kontroversielle, fordi de balancerer på grænsen mellem parodi og realisme. Så vellignende er mange af hendes look-alikes og så overbevisende er hendes iscenesatte paparazzi-skud, at da Victoria Posh Spice Beckham på et tidspunkt så et billede af sig selv på en restaurant taget af Alison Jackson skulle have udbrudt: »Jeg kan da ikke huske, jeg har stået model til det billede.« Hendes fotografier er bl.a. blevet kaldt billed-voodoo, fordi de bringer os så langt ind bag de kendtes facade, at det næsten er kriminelt.

»Jeg afbilleder de fantasier, vi alle render rundt med om de kendte. Mine billeder er faktisk de rigtige og virkelige, for det er de billeder, folk allerede har i deres hoveder. Den kollektive fantasi er mere virkelig end »the real thing«. Jeg fortæller ikke mine egne historier om de kendte. Jeg fortæller historierne, som allerede er i omløb. Billederne handler ikke om de kendte. Det handler om vores opfattelse af de kendte,« fortæller Alison Jackson.

Sådan har de fleste set ham før. Ikke i virkeligheden, men i vores kollektive fantasi, mener Alison Jackson.

Samtidig med, at vi nyfægt fniser af billederne, der viser idolerne som ganske almindelige mennesker med laster og lyster som alle os andre, vil hun have os til at tænke over, hvor sandheden slutter og løgnen begynder, når det gælder vores interesse for de kulørte kendte.

»Folk ved, at Prins Philip elsker kvinder. De ved, at Paris Hilton var i fængsel, og så begynder folk at fantasere. Toni Blair kan lyve gennem fjernsynet, og Posh og Beck kan give dig deres egen historie om livet i Los Angeles, men de er totalt konstruerede.«

DER ER LØBET MANGE KENDTE HOVEDER i kloakken siden fotografiets barndom i slutningen af 1800-tallet. Da det senere blev muligt for almindelige mennesker at købe fotografier, var det ikke ualmindeligt, at folk købte billeder af mennesker, de overhovedet ikke kendte. I en mikrokort periode af fotografiets historie var det ikke vigtigt hvem, der var på et foto. Bare det var et foto. Den holdt selv sagt ikke længe. Hurtigt blev fotografiet af de kendte eftertragtet som intet andet. Ikke mindst fordi de tidligere så romantiserende tegninger og litografier nu fik en konkurrent, der viste celebriteterne med hud og hår. Folk elskede at se, at deres idoler »bare« var mennesker. I London samlede store grupper af mennesker foran butiksvinduer, der viste de utrolige billeder af kendte, som de færreste havde set på tæt hold, også selvom billederne ikke var sønderligt flatterende. De første tegn på en nedpilning af kendisserne var startet, og snart fandt man ud af at manipulere med fotografierne for at fremme en kendt persons image.

Et af de kendteste eksempler er billedet af Lenin på talerstolen foran Moskvas Bolshoi Teater i 1920. På trappen stod oprindeligt Leon Trotsky, men Stalin, der senere under den kolde krig ansatte hele

grupper af retoucherende billedmanipulatorer, havde i 1927 fået Trotsky visket ud af billedet, så det så ud som om, Lenin og Trotsky aldrig havde været sammen på talerstolen.

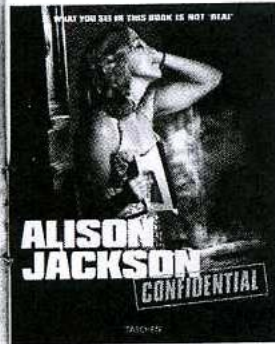
I dag er de mega-kendte ifølge Alison Jackson blevet helgenders, og offentlighedens interesse for og jagt på berømmelse er blevet en religion. Et vanedannende narkotikum, skabt af fotografiet og senere de levende billeder på film og tv, har gjort fotos af de kendte mere virkelige end de kendte selv. Uden fotografiet ville celebriteterne ikke eksistere, mener hun.

»Vi er besatte af de kendte, selvom vi ikke kender dem. Men vi tror, vi gør. Men der er en kæmpe forskel på de kendte, som de i virkeligheden er, og så historien om dem, som vi kender fra pressen.«

Alison Jacksons nye bog »Confidential« er hendes anden look-alike fotobog siden 2004. Hun har flere film og satiriske tv-serier bag sig, der tager fat på de kendte og på offentlighedens behov for at lure. Hun vandt en BAFTA-pris (British Academy of Film and Television Arts) i 2002 for den humoristiske BBC 2-serie »Double Take«, hvor de kendtes privatliv også var beskrevet med look-alikes. Ligesom med hendes fotografier var de levende billeder også kornede og ofte taget med lang linse, så det nysgerrige paparazzi-look blev overbevisende.

DE KENDTE BLIVER OFTE RASENDE over at blive efterlignet, pillet ned fra piedestalerne og sat i pinlige situationer. De skriver hademails til Alison Jackson på hendes hjemmeside og undgår hende demonstrativt ved sammenkomster. Mindst én gang har en af ugebladens yndlingsofre vandret ind på én af hendes udstillinger i London og i vrede hamret næven i væggen så et af hendes billeder faldt på gulvet. Hvem det var får stå hen i det uvisse.

»Det vil jeg ikke fortælle. Jeg vil gerne være venner med ham og

Alison Jackson er berøgt blandt de kendte, ikke mindst for billederne i hendes bog »Confidential«, 264 sider, ca. 350 kr., som udkommer på forlaget Taschen senere på måneden. Foto: Rebecca Reid.

»Folk ved, at Prins Philip elsker kvinder. De ved, at Paris Hilton var i fængsel, og så begynder folk at fantasere. Toni Blair kan lyve gennem fjernsynet, og Posh og Becks kan vise dig deres egne billeder om deres liv i Los Angeles, men de er totalt konstruerede«

vil ikke rode mig ud i for mange problemer. Mine billeder skal få folk til at tænke. De skal ikke være provokerende eller kontroversielle,« siger Alison Jackson.

Som eksempel på, hvordan vores opfattelse af en kendt kan svinge og vende alting på hovedet, fortæller hun om fotomodellen, der i »Confidential« er en uhyggeligt veltillignende Kate Moss. Indtil den »ægte« Kate Moss kom på banen som model, levede den anden model godt og fint af sit job, men da Moss kom til, syntes folk, redaktører og fotografer pludselig, at modellen bare var en kopi af Kate Moss. Modellens karriere blev ødelagt - den oprindelige og virkelige blev med ét stemplet som fake og kopi.

Hvis det var let af se, at den pågældende model lignede Kate Moss, har Alison Jackson derimod haft rigtig svært ved at finde en look-alike til Toni Blairs afløser i Downing Street 10.

»Jeg har enormt svært ved at finde en Gordon Brown. Ham har jeg ikke fundet endnu, og jeg havde mange problemer med at finde en bin Laden, men ham fandt vi ud af at lave ved hjælp af en dygtigt lavet turban.«

Alison Jackson understreger, at hun er meget bevidst om ikke at overtræde en grænse, hvor hun kommer til at støde nogen. Hun har på den anden side ingen skrumper, hvad blottæggelsen af de kendtes privatliv angår. Hun laver kunst, siger hun.

»Men fordi jeg arbejder med folks opfattelse af de kendte og deres fantasier om dem, så må jeg også vise mere og mere, fordi offentligheden vil have mere og mere. Men når Channel 4 viser en dokumentarfilm, hvor man ser Prinsesse Diana dræbt bag i bilen, så er det totalt unødvendigt at vise, synes jeg. Hele mit projekt er et etisk projekt. ■